

BROJ 4

BILTEN SUDSKE PRAKSE VRHOVNOG SUDA BOSNE I HERCEGOVINE

Sarajevo, oktobar - decembar 1984. godine

KRIVIČNO PRAVO

Član 48. Krivičnog zakona SFRJ

Ako optuženi radnjama pronevjere iz člana 227. stav 2. KZ SRBiH i zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 226. stav 4. u vezi sa stavom 1. KZ SRBiH, ili samoradnjama pronevjere pribavi sebi ili drugom protivpravnu imovinsku korist preko 500.000 dinara, a drugim radnjama zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja pribavi kakvu korist iz člana 226. stav 1. KZ SRBiH, sve te njegove radnje sadrže obilježja samo krivičnog djela pljačke iz člana 169. stav 1. u vezi sa članom 226. stav 4. i članom 227. stav 2. ili samo u vezi sa članom 227. stav 2. KZ SRBiH, a ne i obilježja krivičnog djela zloupotrebe službenog položaja ili ovlaštenja iz člana 226. stav 1. KZ SRBiH.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 508/84 od 18. septembra 1984. godine)

Član 114. i 133. Krivičnog zakona SFRJ

Kad izvršilac napisom i govorom poziva i podstiče na obaranje vlasti radničke klase i radnih ljudi ili na ugrožavanje kojeg drugog objekta koje štiti krivično djelo neprijateljske propagande iz člana 133. stav 1. KZ SFRJ, čini time ovo krivično djelo, a ne i krivično djelo kontrarevolucionarnog ugrožavanja društvenog uređenja iz člana 114. KZSFRJ, jer između ova dva krivična djela postoji odnos specijaliteta i u okviru tog odnosa, krivično djelo iz člana 114. KZ SFRJ, kao opšte krivično djelo, ne može se uspostaviti pod ovim uslovima.

(Vrhovni sud BiH, br. Kž. 888/84 od 20. novembra 1984. godine)

Član 133. stav 1. Krivičnog zakona

U principu ni jedno lice, bez obzira na profesiju, dužnosti i sl. koje obavlja, nije unaprijed isključeno – kao lice koje se može “pozivati, odnosno “podsticati” u smislu krivičnog djela neprijateljske propagande iz člana 133. stav 1. KZ SFRJ.

(Vrhovni sud BiH, br. Kž. 888/84 od 20. novembra 1984. godine)

Član 158. Krivičnog zakona SRBiH

Za postojanje krivičnog djela prevare iz člana 158. KZ SRBiH nije dovoljno samo da je optuženi od oštećenog uzeo na zajam novac, uz obećanje da će ga u određeno vrijeme vratiti i da to nije učinio, već je nužno utvrditi da je kod njega u vrijeme pozajmljivanja novca postojala namjera da ga ne vrati, ako take namjere nije bilo, odnosno ako novac nije vraćen iz nekih drugih razloga, nema ovog krivičnog djela, već može postojati građansko –pravni odnos.

(Okružni sud Mostar, br. Kž. 270/84 od 6. novembra 1984. godine)

Član 158. stav 2. Krivičnog zakona SRBiH

Ako na motornom vozilu koje je osigurano po osnovu ugovora o kasko osiguranju zaključenim između vlasnika vozila i ZOIL-a nastupa šteta u saobraćajnoj nesreći koju je prouzrokovao vlasnik vozila po isteku roka dospelosti plaćanja preostalih rata premije osiguranja, ali unutar roka od 30 dana od dospelosti, pa vlasnik vozila u tom roku zatraži od blagajnika u SDK da na uplatnici o isplati preostalih rata premije osiguranja i blagajničkom dnevniku unese kao datum uplate, datum prije nastanka štete na vozilu, uz objašnjenje da mu je to potrebno radi naplate štete, pa blagajnik tako postupi, a vlasnik vozila zatim uz zahtjev za naplatu štete preda i tu uplatnicu službenom licu ZOIL-a u namjeri da naplati štetu, ta radnja vlasnika vozila nema

obilježja radnje izvršenja krivičnog djela prevare iz člana 158. stav 1. KZ SRBiH, pa se shodno tome ni radnja blagajnika SDK ne može kvalifikovati kao pomaganje u izvršenju krivičnog djela iz člana 158. stv 2. KZ SRBiH.

Ova radnja blagajnika sadrži samo obilježja krivičnog djela falsifikovanja službene isprave iz člana 236. stav 1. KZ SRBiH a radnje vlasnika vozila podstrekavanja na izvršenje tog krivičnog djela ili obilježja krivičnog djela falsifikovanja isprave iz člana 217. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ SRBiH.

Iz obrazloženja:

Iz same činjenice da je optuženi D.H. uplatu dijela premije osiguranja od 16.000,00 dinara izvršio jedan dan nakon saobraćajne nezgode, a optuženi B.J. kao radnik SDK antidirao vrijeme uplate dijela premije osiguranja od 16.000,00 dinara na uplatnici za jedan dan prije saobraćajne nezgode, nije se mogao izvesti zaključak o prevarnom postupanju, i to prvog kao izvršioca djela prevare u pokušaju a drugog kao pomagača u izvršenju ovog krivičnog djela. Ovo radi toga što krivično djelo prevare može jedino onda postojati ako je radnja učinioca ili saučesnika objektivno podobna da dovede do pribavljanja protivpravne imovinske koristi sebi ili drugom, i da navede drugog da na štetu svoje ili tuđe imovine nešto učini ili ne učini.

Međutim, radnje optuženih za tako nešto nisu bile podobne. Naime, prema članu 913. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima ugovor o osiguranju prestaje po samom zakonu po isteku roka od 30 dana od dana kada je ugovaraču osiguranja uručeno preporučeno pismo osiguravača sa obavještenjem o dospelosti premije ali s tim da taj rok ne može isteći prije nego što protekne 30 dana od dospelosti premije.

Prema tome, odlučno pitanje prilikom ocjene objektivne podobnosti radnji optuženih za prouzrokovanje posljedice krivičnog djela iz člana 158. stav 2. KZ SRBiH jeste, da li je prestao ugovor o osiguranju motornog vozila koji je zaključen 23. maja 1980. godine između optuženog D.H. i ZOIL-a Sarajevo sa rokom važenja do 23. maja 1981. godine u kome je ugovoreno da se premija osiguranja od 27.000,00 dinara ima isplatiti do 1. oktobra 1980. godine. kako je nesporno utvrđeno da je optuženi D.H. izvršio isplatu dijela premije od 16.000,00 dinara 15. oktobra 1980. godine, a ostatak od 4.000 dinara 23. oktobra 1980. godine, to znači da je cjelokupnu premiju isplatio unutar roka od 30 dana po dospelosti (rok dospelosti je po ugovoru bio 1. oktobar 1980. godine), onda izlazi logičan zaključak da ugovor o osiguranju u smislu člana 913 stav 3. Zakona o obligacionim odnosima nije prestao po samom zakonu, niti su bili ispunjeni uslovi za raskid ugovora zbog neispunjenja u smislu člana 124. i 126. Zakona o obligacionim odnosima. Kad je to već tako određeno navedenim propisima, onda radnje optuženih opisane u izreci pobijanje presude, očigledno nisu bil podobne za prouzrokovanje posljedica krivičnog djela iz člana 158. stav 2. KZSRBiH, jer je optuženi D.H. bio ovlašten po navedenom ugovoru zahtijevati isplatu novčane protuvrijednosti štete na njegovom vozilu koje je bilo predmet ugovora. Naime, za postojanje ugovora, a to znači i ispunjenje ugovornih obaveza od strane ZOIL-a sarajevo prema ovom optuženom nije bitno da li je premija osiguranja uplaćena prije ili nakon nastupanja osiguranog slučaja (štete na vozilu) već to da je ona uplaćena u roku od 30 dana po dospelosti.

Iz činjeničnog stanja pobijane presude da se zaključiti da je optuženi D.H. bio u svojevrsnoj zabludi u pogledu mogućnosti naplate štete na svom vozilu po ugovoru o osiguranju, u slučaju kad premiju nije bio isplatio preje saobraćajne nezgode koja se dogodila nakon dospelosti a prije isteka roka od 30 dana, pa je to i bio motiv za njegovu djelatnost i djelatnost optuženog D.J. u smislu da je njegovo traženje D.J. antidirao datum uplate dijela premije osiguranja od 16.000,00 dinara, kao u izreci pobijane presude. Ovo dalje znači da sadržaj njihovog svjesno valjanog odnosa prema posljedici objektivno nije mogao biti namjera pribavljanja protivpravne imovinske koristi kao kod krivičnog djela prevare.

Dakle, lažno prikazivanje činjenica svodi se na antidiranje vremena uplate dijela premije osiguranja unutar roka iz člana 913. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima, pa je iz naprijed

izloženog jasno da je ono i kao izvršilačka i kao pomagačka radnja objektivno nepodobno za prouzrokovanje posljedica iz člana 158. stav 2. KZ SRBiH.

Sa izloženih razloga, radnje optuženih ne sadrže obilježja krivičnog djela za koje su pobijanom presudom bili oglašeni krivim, pa se žalbama osnovano ukazuje da je povrijeđen krivični zakon (čl. 365. tačka 4. ZKP) na njihovu štetu.

(Vrhovni sud BiH, br. Kž. 793/84 od 16. oktobra 1984. godine)

Član 169. stav 1. u vezi sa članom 148. stv 2. Krivičnog zakona SRBiH

Za uspostavljanje krivične odgovornosti za krivično djelo pljačke iz člana 169. stav 1. KZSRBiH, kad se kod ovog kao osnovno pojavljuje krivično djelo teške krađe, nije nužna još i svijest da ukradena stvar pripada društvenoj imovini ili imovini koja je sa gledišta zaštite izjednačena sa društvenom, već j dovoljna svijest da se radi o tuđenoj stvari.

(Vrhovni sud BiH, br. Kž. 299/84 od 30. maja 1984. godine)

Član 227. Krivičnog zakona SRBiH

Inkasant koji na osnovu ugovora uz procenat vršeci naplatu RTV pretplate prisvoji od naplaćene pretplate određeni iznos, čini kirivično djelo pronevjere iz člana 227. KZ SRBiH, a nedjelo utaje iz člana 152. KZ SRBiH, ovo stoga što je okrivljenom prikupljeni novac bio povjeren na radu u društveno pravnom licu.

(Vrhovni sud BiH, br. Kvl-p. 94/84 od 28. novembra 1984. godine)

Član 159. stav 7. Zakona o krivičnom postupku

Nije postupilo protivno zakonu vijeća iz člana 23. stav 6. ZKP kad je pri odluci o zahtjevu za sprovođenje istrage u situaciji iz člana 159. stav 7. ZKP uzelo u obzir nalaz i mišljenje saobraćajnog vještaka – koga je povodom zahtjeva, saslušao istražni sudija, jer ovaj dokaz ne može izgubiti procesnu valjanost i upotrebljivost samo zbog toga što je pribavljen sprovođenjem pojedine istražne radnje u pogledu koje nije postojala opasnost od odlaganja u smislu člana 156. stav 1. ZKP.

(Vrhovni sud BiH, broj Kž. 1134/84 od 7. decembra 1984. godine)

Član 191. stav 2. tačka 3. Zakona o krivičnom postupku

Da bi se moglo prihvatiti da postoje osobite okolnosti koje opravdavaju bojazan da će okrivljeni ponoviti krivično djelo, a time da postoji osnov za određivanje pritvora iz člana 191. stav 2. tačka 3. ZKP potrebno je da se bojazan za ponavljanje odnosi na istovrsno ili slično krivično djelo sa djelom za koje okrivljeni odgovara a ne bojazan da će učiniti bilo koje drugo krivično djelo.

(Vrhovni sud BiH, br. Kž. 937/84 od 18. oktobra 1984. godine)

Član 45. stav 2. Zakona o privrednim prestupima

Kad se radi o privrednom prestupu predviđenom u zakonu o privrednoj zabrani raspolganja dijelom društvenih sredstava za isplaćivanje određenih izdataka, čija je primjena ograničena na 1983. godinu, protekom tog vremena ne prestaje odgovornost za privredni prestup učinjen u tom periodu. U ovom slučaju ne dolazi u obzir primjena odredaba člana 45. stav 2. zakona o privrednim prestupima.

Iz obrazloženja:

Zakon o privremenoj zabrani raspolaganja dijelom društvenih sredstava za isplaćivanje određenih izdataka u 1983. godini ("Službeni list SFRJ", broj 76/82 i 31/83), koji je stupio na snagu 1. januara 1983. godine, predstavlja interventni zakon kojim je regulisana privremena zabrana raspolaganja dijelom društvenih sredstava u 1983. godini, što znači da protekom te godine

propisana zabrana prestaje da važi. S obzirom da se radi o interventom zakonu prestankom njegovog važenja ne prestaje odgovornost za prestupe izvršene u vrijeme njegovog važenja. Navedeni propis nije ukinut drugim zakonom niti zamijenjen drugim zakonom a niti je izmijenjen, te stoga ovdje ne dolazi u obzir primjena člana 45. stav 2. Zakona o privrednim prestupima. (Zaključak Krivičnog odjeljenja Vrhovnog suda BiH na sastanku od 25. januara 1985. godine.

NEODREĐENA VRIJEDNOST OBILJEŽJA NEKIH KRIVIČNIH DJELA U KRIVIČNIM ZAKONIMA REPUBLIKA I AUTONOMNIH POKRAJINA

Na sastavku predstavnika vrhovnih sudova svih republika i pokrajina uz učešće predstavnika Saveznog suda i Vrhovnog vojnog suda održanom 6. studenog 1984. godine.

POSTIGNUTA JE SAGLASNOST

da kod sljedećih krivičnih djela u krivičnim zakonima republika i autonomnih pokrajina postoji:

1. zakonsko obilježje “*znatno oštetiti*” ili “*znatno oškoduje*” kod krivičnog djela *oštećenje povjerioca* ili *oštećenje povjerilaca* ili *oštećenje vjerovnika* ili *oškodavanje upnikov* (čl. 120. st. 1. KZ BiH, 126. st. 1. KZ CG, 105. st. 1. KZ H, 107. st. 1. KZK, 140. st. 1. KZS 1, 138. st. 1. KZS i 100. st. 1. KZV), kad vrijednost imovinske štete *premašuje iznos od 150.000.-d,*

2. zakonsko obilježje “*većoj vrednosti*” ili “*većoj vrijednosti*” ili “*pogolema vrednost*” ili “*veći vrednosti*” kod krivičnog djela *nedozvoljena trgovina* ili *nedopuštena trgovina* ili *nedovoljena trgovija* ili *nedovoljena trgovina* (čla. 129. st. 1. KZ BiH, 136. st. 1. KZ CG, 113. st. 1. KZH, 116. st. 1. KZK, 137. st. 1. KZM, 147. st. 1. KZSI, 147. st. 1. KZS i 109. st. 1. KZV), kad vrijednost nabavljene količine robe *premašuje 150.000.-d,*

3. zakonsko obilježje “*veća imovinska korist*” ili “*pogolema imotna korist*” kod krivičnog djela *nedozvoljeno raspolaganje stanovima* ili *nedopušteno raspolaganje stanovima* ili *nedovoljeno raspolaganje so stanovi* (čl. 132. st. 1. KZ BiH, 139. st. 1. KZ CG, 116. st. 1. KZH, 119. st. 1. KZK, 140. st. 1. KZM, 150. st. 1. KZS i 112. st. 1. KZV), kad vrijednost imovinske koristi postignute izvršenjem djela *premašuje 150.000.-d,*

4. zakonsko obilježje “*imovinska šteta velikih razmera*” ili “*imovinska šteta velikih razmjera*” ili “*imotna šteta od golemi razmeri*” ili “*veliko premoženjsko škodo*” kod krivičnog djela *teška djela protiv opšte sigurnosti* ili *teška djela protiv opće sigurnosti*, ili *teška djela protiv opšte sigurnosti ljudi i imovine* ili *teška dela protiv opštata sigurnost* ili *huda kazniva dejanja zoper sološno varnost* (čl. 177. st. 1. i 4. KZ BiH, 183. st. 1. i 4. KZ CG, 162. st. 1. i 4. KZH, st. 1. i 4. KZK, 235. at. 1. i 4. KZM, 247. st. 1. i 4. KZSI, 194. st. 1. i 4. KZS i 158. st. 1. i 4. KZV) i kod krivičnog djela *teška dela protiv bezbednosti javnog saobraćaja* ili *teška djela protiv bezbjednosti javnog saobraćaja* ili *teška dela protiv bezbednosti ljudi i imovine u saobraćaju* ili *teška djela protiv sigurnosti javnog saobraćaja* ili *teška djela protiv sigurnosti javnog prometa* ili *teška dela protiv bezbednosti na lugeto i imotot vo saobrakajot* ili *huda kazniva dejanja zoper varnost javnega prometa* (čl. 186. st. 1. i 4. KZ BiH, 190. st. 1. i 4. KZ CG, 168. st. 1. i 4. KZH, 171. st. 1. i 4. KZK, 243. st. 1. i 4. KZM, 247. st. 1. i 4., KZSI, 201. st. 1. i 4., KZS i 164. st. 1. i 4. KZV) kad šteta *premašuje iznos od 1.500.000.-d,*

5. zakonsko obilježje “*znatna šteta*” kod krivičnog djela *zloupotreba službenog položaja* ili *zloupotreba službenog položaja* ili *ovlašćenja* ili *zloupotreba ploložaja* ili *ovlašćenja* ili *zloupotreba položaja na službena položba* ili *zloraba uradnega položaja ali uradnih pravic* (čl. 226. st. 2. KZ BiH, 231. st. 2. KZ CG, 222. st. 2. KZH, 210. st. 2. KZK, 177. st. 2. KZM, 191. st. 2. KZSI, 242. st. 2. KZS i 202. st. 2. KZV), kad se radi o imovinskoj šteti koja *premašuje iznos od 150.000.-d,*

6. zakonsko obilježje “*imovina većeg obima*” ili “*imovina većeg opsega*” ili “*imovina većih razmjera*”, ili “*imovina veće vrijednosti*” ili “*imot od pogolem obem*” ili “*premoženje včeje vrednosti*” kod krivičnog djela *izazivanje opšte opasnosti ili dovođenja u opasnost života i imovine ili deveduvanje vo opasnosti na život i imot so opštopasno dejstvo ili sredstvo ili povzročitev splošne nevarnosti* (čl. 172. st. 1. i 2. KZ BiH, 176. st. 1. i 2. KZCG, 153. st. 1. i 2. KZH, 157. st. 1. i 2. KZK, 231. st. 1. i 2. KZM, 240. st. 1. i 2. KZSI, 187. st. 1. i 2. KZS i 150. st. 1. i 2. KZV), krivičnog djela *oštećenje zaštitnih uređaja na radu ili oštećenja zaštitnih uređaja u rudnicima, fabrikama i radilištima ili oštetuvanje na zaštitni ured vo rabota ili povzročitev nevarnosti na deloviščih* (čl. 175. st. 1. i 2. KZBiH, 178. st. 1. i 2. KZCG, 156. st. 1. KZH, 159. st. 1. i 2. KZK, 232. st. 1. i 2. KZM, 245. st. 1. i II KZSI, 189. st. 1. i 2. KZS i 152. st. 1. KZV), krivičnog djela *nepropisno i nepravolno izvđenje građevinskih radova ili neporpisno i nepravilno izvršuvanje na građežni raboti li načrtovanje, proprava, zidova in gradbena dela proti predpisom in pravilom* (čl. 176. KZ BiH, 179. st. 1. KZCG, 155. st. 1. KZH, 160. st. 1. KZK, 232. st. 1. KZM, 246. st. 1. KZSI, 190. st. 1. KZS i 153. st. 1. KZV) krivičnog djela *neotklanjanje opasnosti ili neodstranuvanje na opasnost ili neodornitev nevarnosti* (čl. 180. st. 1. i 2. KZ BiH, 182. st. 1. i 2. KZCG, 160. st. 1. i 2. KZH, 163. st. 1. i 2. KZK 238. st. 1. i 2. KZM, 249. st. 1. i II KZSI, 193. st. 1. i II KZS i 157. st. 1. i 2. KZV), krivičnog djela *ugrožvanje saobraćaj ili ugrožavanje javnog saobraćaja ili ugrožavanje javnog prometa ili zagrozuvanje na bezbednost na saobraćajot, ili ogrožanje javnega proemta* (Čl. 181. st. 1. i 1. KZ BiH, 185. st. 1. i 2. KZCG, 163. st. 1. i 2. KZH, 165. st. 1. i 2. KZK, 239. st. 1. i 2. KZM, 251. st. 1. i 2. KZSI, 195. st. 1. i 2. KZS i 159. st. 1. i 2. KZV), krivičnog djela *ugrožavanje saobraćaja opasnom radnjom ili ugoržavanje ugrožavanje saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvom ili ugrožavanje saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvima ili ugrožavanje javnog saobraćaja opasnom radnjom ili sredstvom ili zagrozuvanje na oobrajot so opasno dejstvo ili sredstvo ili ogrožanje varnosti prometa s nevarnom dejanjem ali sredstvom* (Čl. 183. st. 1 KZBiH, 184. st.1. KZCG, 167. st. 1. KZK, 241. st. 1. KZM, 252. st. 1. KZSI, 197. st. 1. KZS i 160. st. 1. KZV), krivičnog djela *ugrožavanje saobraćaja usled omamljenosti ili ugrožavanje javnog saobraćaja uslijed omamljenosti ili ugrožavanje javnog prometa uslijed omamljenosti ilizagrozuvanje na bezbednosta nasaobraakajot poradi zamaenosti* (čl. 182. st. 1. KZBiH, 186. st. 1. KZ CG, 164. st. 1. KZH, 166. st.1. KZK, 240. st. 1. KZM, 196. st. 1. KZS i 161. st. 1. KZV), i krivičnog djela *nesavjesno vršenje nadzora nad saobraćajem ili nesavjesno vršenje nadzora nad saobraćajem ili nesavesno vršenje nadzora nad javnim saobraćajem ili nesavjesno vršenje nadzora nad javnim saobraćajem ili nesovesno vršenje nadzor nad soobraakajot ili nevestno nadzorovanje javega prometa* (čl. 184. st. 1. i 2. KZ BiH, 187. st. 1. i 2. KZ CG, 169. st. 1 i 2. KZK, 242. st. 1. i 2. KZM, 253. st. 1 i 2. KZSI, 199. st. 1. i 2. KZS i 162. st. 1. i 2. KZV), kad vrijednost imovine *premašuje iznos od 500.000.-d.*,

7. Zakonsko obilježje “*imovina velikih razmjera*” kod krivičnog djela *nesavjesno vršenje nadzora nad prometom* (čl. 166. st. 1. i 2. KZH) i kod krivičnog djela *ugrožavanje prometa opasnom radnjom ili sredstvom* (čl. 167. st. 1. i 2. KZH), kad vrijednost imovine *premašuje iznos od 1.500.000.-d.*,

8. U odnosu na ostala krivična djela u krivičnim zakonima republika i autonomnih pokrajina, koja također sadrže neodređena vrednosna obilježja, kao npr. krivično djelo *zagađivanje čovekove sredine ili zagađivanje čovjekove okoline ili zagađivanje vazduha i voda ili zagađivanje zemljišta ili zagađivanje na čovekovata okolina ili onesnaženje in uničenje človekova živiljenskoga okolja* (čl. 173. KZ BiH, 111. KZ CG, 169. KZH, 92. KZK, 113. KZM, 241. KZSI, 133. KZS i 85. KZV), ili npr. krivično djelo *neotklanjanje opasnosti ili neotstranjivanje na opasnost ili neodornitev nevarnosti* (čl. 180. KZBiH, 182. KZCG, 160. KZH, 163. KZK, 238. KZM, 249. KZSI, 193. KZS i 157. KZV) itd., ne postoji potreba za određivanjem jedinstvenog stava tih vrednosnih obilježja u novčanom iznosu unaprijed.

9- Postizanjem suglasnosti o naprijed navedenom napušteni su u neodređenim vrednosnim obilježjima nekih krivičnih djela zauzeti zajednički stavovi predstavnika vrhovnih sudova svih republika i pokrajina na sastancima održanim 10. travnja 1979. i 2. listopada 1980., uz učešće predstavnika Saveznog suda i Vrhovnog vojnog suda, objavljeni u Zbirci sudskih odluka, knjiga peta, sveska prva, str. 29-37.

DRUŠTVENA SVOJINA I SAMOUPRAVLJANJE

1. Član 11. stav 5. i 6. i član 18. Zakona o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini

Samo izmjenom plana parcelarije, kojom su ranije formirane građevinske parcele, može se smanjiti površina građevinske parcele i tek tada se dio te parcele može uzeti iz posjeda vlasnika zgrade kao neizgrađeno građevinsko zemljište.

(Presuda Vrhovnog suda BiH broj Uvl. 36/84 od 23.11.1984. godine)

GRADANSKO PRAVO (opšti dio)

2. Članovi 17. 28. stav 2. 60. i 464. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

Član 16. st. 2. Zakona o osnovama poslovanja organizacija udruženog rada u oblasti prometa robe i usluga u prometu robe i o sistemu mjera kojim se sprečava narušavanje jedinstva jugoslovenskog tržišta u toj oblasti.

Prodavac automobila dužan je vratiti dio cijene koje je naplatio od kupca, uslovljavanjem te uplate prijetnjom raskida ugovora, i to u vrijeme kada je svojom krivnjom već pao u docnju sa isporukom prodatog vozila (u ugovorenom roku isporuke cijena nije bila mijenjana).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, Gvl. 25/84 od 4.10.1984.)

3. Članovi 67. stav 1. i 600. Zakona o obligacionim odnosima

Izjava o raskidu ugovora o djelu može biti data u bilo kojoj formi, pa i usmeno.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 152/84 od 31.8.1984. godine).

4. Član 6. Zakona o obezbjeđenju plaćanja između korisnika društvenih sredstava

Korisnici društvenih sredstava mogu prilikom zasnivanja dužničko – povjerilačkog odnosa ugovarati plaćanje i u dužem roku od 15 dana, ali najduže do dana dospjeća mjenice ako je plaćanje obazbijedeno avaliranom mjenicom.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 310/84 od 22.11.1984. godine)

5. Član 103. Zakona o obligacionim odnosima

Punovažan je ugovor kojim se vojna jedinica obavezala da će plaćati 60% cijene isporučene električne energije u tekućem mjesecu po privremenim računima izdanim 25-og u mjesecu, jer se takvo plaćanje ne može izjednačiti sa avansom čije ugovaranje zabranuju propisi o finansijsko . materijalnom poslovanju u JNA.

(Presuda vrhvonog suda BiH, broj Pž. 279/84 od 14.12.1984. godine)

A U T O R S K O P R A V O

6. Članovi 96. i 96. Zakona o autorskom pravu i članovi 199. i 200. Zakona o obligacionim odnosima

Adekvatna satisfakcija zbog povrede autorskog prava koja se sastoji samo u tome da je izdavač bez saglasnosti autora, obavljajući u svom listu priču kao književno djelo, izvršio izmjene u tekstu utoliko što je priču objavio na ijekavskom umjesto na ekavskom izgovoru, zatim na nekoliko mjesta izmijenio redosljed riječi u rečenici, pojedine riječi zamijenio drugima, te neke

riječi ispustio iz teksta, je obvezivanje tuženog da o svom trošku objavi ispravku u listu u kome je objavljena i priča, pa nema uslova za dosuđenje novčane naknade nematerijalne štete.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 161/84 od 27.9.1984. godine)

STVARNO PRAVO

7. Član 9. Zakona o prometu nepokretnosti

Član 38. 39. i 72. stav. 3. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima

Ne može se smatrati savjesnim posjednikom lice koje je stupilo u posjed zemljišta na osnovu usmenog ugovora o kupovini, a uvidom u zemljišne knjige moglo se uvjeriti da prodavac nije jedini vlasnik zemljišta pa mu ne pripada pravo na naknadu troškova uklanjanja objekta sa zemljišta (učinjani izdaci ne koriste vlasnicima).

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 224/84 od 24.5.1984. godine)

8. Član 42. Zakona o osnovnim svojinsko – pravnim odnosima

Stranka koja je u upravnom postupku odbijena sa zahtjevom da joj se izda urbanistička saglasnost za podizanje objekta koji može prouzrokovati štetne uticaje, ne može u parnici tražiti da se donese drugačija odluka.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 361/84 od 30.8.1984. godine)

9. Pravna pravila iz § 521. i 522. bivšeg OGZ-a;

O postojanju i sadržaju prava lične služnosti stanovanja do donošenja odgovarajućeg zakona sudi se po pravima imovinskog prava.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 285/84 od 21.6.1984. godine)

10. Pravila imovinskog prava o sticanju u porodičnoj zajednici

Svi članovi porodične zajednice koji su zajedničkim radom i ulaganjem vlastitih sredstava doprinijeli sticanju imovine, nužni su suparničari u parnici u kojoj jedan od članova zajednice zahtijeva utvrđenje svog suvlasničkog dijela.

IZ obrazloženja:

IZ činjeničnog navoda tužbe proizilazi da se tužilac, njegova supruga i tužena u pogledu predmeta spora nalaze u materijalno – pravnoj zajednici (zajedničkim radom i ulaganjima u bračnoj i široj porodičnoj zajednici stekli su stambenu zgradu). Kada se više lica nađe u materijalno –pravnoj zajednici, kao u konkretnom slučaju, spor se može riješiti samo na jednak način prema svima, pa stoga sva ta lica moraju učestvovati u postupku bilo na strani tužilaca, bilo na strani tuženih (nužno suparničarstvo). Slijedi da u ovom postupku mora učestvovati i supruga tužioca, jer je i ona učestvovala u sticanju stambene zgrade. kako neučestvovanje u parnici svih lica koja ulaze u krug nužnih suparničara, predstavlja nedostatak stranačke sposobnosti, jer se sva ta lica smatraju kao jedna stranka, prvostepeni sud je povrijedio materijalno pravo kada je odlučio o tužbnom zahtjevu samo protiv tužene, a zbog takvog propusta nisu u postupku utvrđene ni sve odlučne činjenice.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 78/84 od 24.5.1984. godine)

OBLIGACIONO PRAVO (Opšti dio)

11. Članovi 178. st. 4., 208., 371. i 380. st. 6. Zakona o obligacionim odnosima

Zastarjelost regresnog potraživanja osiguravača koji je isplatio naknadu štete oštećenom u

saobraćajnoj nezgodi izazvanoj sudarom motornih vozila, od osiguravača vlasnika motornog vozila koji je skrivio sudar, počinje teći danom isplate naknade štete, a nastupa istekom opšteg zastarnog roka.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 49/83 od 27.1.1984. godine)

12. Član 112. Zakona o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju

Član 380. stav 6. Zakona o obligacionim odnosima

Potraživanje naknade štete zbog oštećenja stvari u drumskom saobraćaju, koje ostvaruje osiguravač korisnika prevoza, po osnovu zakonske subrogacije, zastarijeva u roku od godinu dana od dana kada je prevoznik predao stvari.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 282/84 od 14.12.1984. godine)

13. Član 34. Zakona o zastarjelosti potraživanja

Član 390. Zakona o obligacionim odnosima

Odredbe člana 34. Zakona o zastarjelosti potraživanja (sada član 390. Zakona o obligacionim odnosima) ne dolazi do primjene kada je štetnik proglašen krivim pravosnažnom presudom krivičnog suda zbog krivičnog djela počinjenog na štetu tužioca, već kada je optuženi oslobođen optužbe, ili je optužba odbijena, a oštećeni upućen da svoj imovinsko – pravni zahtjev ostvaruje u parnici.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 353/84 od 23.8.1984.,. godine)

OBLIGACIONO PRVO	OBAVEZE IZ UGOVORA
------------------	--------------------

14. Član 389. st. 2. Zakona o obligacionim odnosima

Ugovorna kamata po stopi od 35% godišnje, s obzirom na visinu stope inflacije, nije prekomjerna, pa i kada se ugovara između društveno pravnih lica koja ne zaključuju ugovore u privredi.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 186/84 od 17.8.1984. godine)

15. Članovi 481. st. 1. i 482. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima

Kupac je dužan da bez odlaganja obavijesti prodavca da mu je isporučena stvar lošijeg kvaliteta od naručene i to čim je uklonio originalno pakovanje, ako je u tom času nedostatke mogao otkriti.

Ne smatra se da su nedostaci reklamirani bez odlaganja ako je kupac izvijestio prodavca o uočenim nedostacima telefonskim putem, tek par dana po otkrivanju nedostataka, a pismenim putem 20. dana od ovog momenta.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 223/84 od 26.9.1984. godine)

16. Član 488. Zakona o obligacionim odnosima

Kupac određenog stana nema pravo tražiti, pozivom na materijalne nedostatke, da mu prodavac proda drugi stan.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 428/84 od 4.10.1984. godine)

17. Član 24. i 599. Zakona o obligacionim odnosima

Član 28. do 41. Zakona o zakupu poslovnih zgrada i prostorija

Kako u Zakonu o zakupu poslovnih zgrada i prostorija SRBiH nije propisano da zakupni odnos prestaje smrću zakupca, niti taj zakon, kao specijalni propis, reguliše situaciju koja nastaje povodom smrti zakupca, to se, u smislu člana 24. Zakona o obligacionim odnosima, primjenjuju

opšte odredbe o zakupu sadržane u članu 599. Zakona o obligacionim odnosima, kojim je propisano da se u slučaju smrti zakupca zakup nastavlja sa njegovim nasljednicima, izuzev ako je drugačije ugovoreno.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 366/84 od 30.8.1984. godine)

18. Član 567. Zakona o obligacionim odnosima

Član 51. Zakona o stambenim odnosima

Pravilo iz § 974 bivšeg OGZ

Nosilac stanarskog prava može zahtijevati iseljenje lica kome je bez naknade ustupio stan na korištenje, bez utvrđenog vremena korištenja.

U takvom slučaju nije zaključen ni ugovor o zakupu, ni ugovor o postanarskom odnosu, već se radi o prekarističkom odnosu koji prestaje opozivom.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 470/84 od 4.10.1984. godine)

19. Član 640. Zakona o obligacionim odnosima

Član 220. Zakona o prostornom uređenju

Radovi na izgradnji stepeništa u stambenoj zgradi ne mogu se smatrati naknadnim radovima, niti izvođač može tražiti posebnu cijenu za te radove, ako je izgradnju cijelog objekta izveo na osnovu ugovora o građenju sa fiksno ugovorenom cijenom i klauzulom "ključ u ruke".

Iz obrazloženja:

Među strankama je u toku ove parnice bilo nesporno da je tuženik kao investitor imao projekat za građenje objekta koji je strankama bio podloga za zaključenje ugovora. To znači da su tužiocu bili poznati radovi koje oko izrade stepeništa mora izvesti, pa je toj dokumentaciji imao podlogu za njihovo kalkulisanje u ponuđenoj cijeni kod zaključenja ugovora. Tužilac je kao izvođač bio dužan, po članu 220. Zakona o prostornom uređenju SR BiH, prije početka građenja izvršiti pregled tehničke dokumentacije i blagovremeno upozoriti investitora na svaki zapaženi nedostatak, ako je postojao. Tužilac je tako i postupio, jer je samo na osnovu toga mogao dati ponudu cijene, tim prije kada se od njega tražilo ugovaranje po sistemu sa klauzulom "ključ u ruke". Prihvatanjem ove klauzule izvođač preuzima mnogo veći rizik od onoga koji bi imao po ugovoru o građenju bez te klauzule, kako u pogledu uslova za eventualnu izmjenu cijene, tako i u pogledu obima radova koji bi imao po ugovoru o građenju bez te klauzule, kako u pogledu uslova za eventualnu izmjenu cijene, tako i u pogledu obima radova koje za tako ugovorenu cijenu mora izvesti. Ovom vrstom ugovora se izvođač odriče prava traženja naknade za sve radove koje je morao izvesti da bi se objekat mogao normalno koristiti. Stepenište stambene zgrade je takav njen konstruktivni i funkcionalni dio bez koga se zgrada ne može koristiti. Imajući pri tome u vidu i nespornu činjenicu da tužilac, tokom izvođenja radova, nije tražio od tuženog izmjenu ili dopunu ugovora o ovom djelu, niti je evidentiran takav zahtjev u građevinskoj knjizi, kao i da je kod primopredaje izvedenih radova tuženi odbio da tužiocu prizna ove radove radi toga što je izgradnja ugovorena po fiksnoj cijeni "ključ u ruke", pravilan je stav prvostepenog suda da se ovi radovi na izradi stepeništa ne mogu smatrati naknadnim radovima.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Pž. broj 324/84 od 12.12.1984. godine)

20. Član 2. samoupravnog sporazuma o uslovima i načinu korišćenja zdravstvene zaštite van područja SIZ zdravstvenog osiguranja i zdravstva kojoj osiguranik pripada i Članovi 2. i 8. Samoupravnog sporazuma o načinu i postupku korišćenja zdravstvene zaštite van područja SIZ-a zdravstvenog osiguranja i zdravstva kojoj osiguranik pripada.

Zajednica zdravstvene zaštite dužna je platiti punu cijenu zdravstvene usluge, zdravstvenoj organizaciji van njenog područja, kojoj je uputila na liječenje svog osiguranika, pa i kada je u

uputnici navela da snosi troškove liječenja samo do visine cijene koju plaća zdravstvenoj organizaciji sa svog područja, a da razliku snosi sam osiguranik.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, br. Gvl. 36/84 od 6.12.1984. i rješenje Vrhovnog suda BiH, br. Pž. 274/84 od 14.12.1984.g.)

OBLIGACIONO PRAVO

OBAVEZE IZ OSNOVA PROUZROKOVANJA ŠTETE

21. Član 156. st. 3. Zakona o obligacionim odnosima

Član 31. tač. 5. ranijeg i član 35. st. 6. sadašnjeg Zakona o slatkovodnom ribarstvu

Proizvođač kreča kao opasne stvari, odgovoran je za štetu prčinjenu uništenjem ribljeg fonda, izlivanje kreča i deponije u rijeku zbog obrušavanja brane deponije i kada je imao propisnu saglasnost nadležnog organa uprave za obavljanje te djelatnosti na datoj lokaciji.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 452/84 od 11.10.1984. godine).

22. Član 160. st. 3. i član 177. st. 2. zakona o obligacionim odnosima

Direktno sposoban maloljetnik (star preko 14 doina), koji se i pored uobičajenog načina upozorenja na postojeću opasnost, kakav je bio dovoljan z ačovjeka prosječnih sposobnosti, izložio toj opasnosti (ušao u zabranjeni prostor vojnog poligona za vrijeme izvođenja vojnih vježbi artiljerijskog gađanja) i na taj način pretprio štetu zadobivši tjelesne povrede, ne može zahtjevati ni djelimičnu naknadu štete od preduzimača ove opasne djelatnosti.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 284/84 od 21.6.1984.g.)

23. Član 189. st. 2. Zakona o obligacionim odnosima

Članovi 54. i 57. st. 2. Zakona o osnovama sistema osiguranja imovine i lica

Vlasnik koji nije izvršio opravku oštećenog automobila, ima pravo na naknadu štete u visini potrebnih troškova popravke, procijenjenih u momentu donošenja sudske odluke, uključujući i porez na promet kao dio cijene novih rezervnih dijelova, pa i kada naknadu ostvaruje od zajednice osiguranja imovine i lica, koja odgovara za štetu po osnovu obaveznog osiguranja i odgovornosti za štetu u saobraćaju.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 60/84 od 31.8.1984. godine)

24. Član 200. Zakona o obligacionim odnosima

Ako u momentu samoinicijativnog plaćanja novčane naknade nematerijalne štete, iznos naknade nije predstavljao punu satisfakciju oštećenom, po kriterijumima primjenjivanim u momentu plaćanja, oštećenom se dosuđuje puna satisfakcija po kriterijima u vrijeme donošenja sudske odluke, a ranije uplate se uračunavaju.

Iz obrazloženja:

Novčana naknada nmaterijalne štete predstavlja za oštećenog satisfakciju i da bi ispunila taj cilj mora biti cjelovito data u iznosu koji se utvrđuje primjenom odgovarajućih kriterija u vrijeme plaćanja. Ako u momentu dobrovoljnog plaćanja od strane štetnika ili njegovog osiguravača nije data puna satisfakcija, njena visina se određuje prema momentu donošenja sudske odluke, prethodne uplate se samo uračunavaju, a ne revalorizuju.

Neosnovani su po prvi put u reviziji istaknuti navodi da je tužena izvršenom isplatom iznosa od 84.250 dinara, s obzirom na tadanšnje kriterije, naknadila tužiocu nematerijalnu štetu u cjelosti, pa da je shodno tome tužbeni zahtjev neosnovan, po ocjeni ovog suda, s obziromna prirodu i težinu povrede, intenzitet i trajanje bolova i straha, stepen umanjenja životne aktivnosti,

unakaženosti i životnu dob tužioca, prethodno izvršenom isplatom nije data potpuna satisfakcija oštećenom ni po kriterijima u vrijeme plaćanja.

25. Član 35. Konvencije između SFRJ i SR Njemačke o socijalnom obezbjeđenju

Član 395. Zakona o obligacionim odnosima

Član 138. st. 4. Zakona o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa iznostranstvom

Kada domaći osiguravač odgovara za štetu prouzrokovanu inostranoj organizaciji penzijskog osiguranja, dužan je naknaditi štetu u stranoj valuti.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 99/84 od 28.5.1984.godine)

OBLIGACIONO PRAVO	ZAKONSKE OBAVEZE
-------------------	------------------

26. Član 186. Zakona o obligacionim odnosima Članovi 54. i 57. Zakona o osnovama sistema sogiranja imovine i lica

Zajdnica osiguranja imovine i lica duguje zatezne kamate na potraživanje iz osnova naknade štete prouzrokovane trećem licu upotrebom motornog vozila njenog osiguranika, od momenta nastanka štete.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Rev. 268/84 od 7.6.1984.g.)

27. Član 214. i 277. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima

Nezavisno od svojstva subjekta, na potraživanje iz pravnog odnosa sticanja bez osnova dosuđuje se zatezna kamata po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 243/84 od 25.10.1984.godine)

28. Član 157. st. 3. Zakona o prostornom uređenju

Član 277. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima

Zakonska je obaveza zakupca da zakupodavcunaknadi odgovarajući dio naknade za korišćenje građevinskog zemljišta, pa zbog toga povjerilac ima pravo na zateznu kamatu po stopi koja se u mjestu ispunjenja plaća na štedne uloge po viđenju.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 246/84 od 25.10.1984.godine)

29. Član 277. st. 2. Zakona o obligacionim odnosima

Kad se tužbeni zahtjev odnosi na obračunate kamate na tražbinu iz osnovnog posla koja je plaćena avalirnim mjenicama, povjeriocu pripadaju zatezne kamate propisane odlukom SIV-a o visini stope zatezne kamate, a ne zatezne kamate iz mjenično – pravnog odnosa po stopi od 6% godišnje.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 229/84 od 12.9.1984. godine)

30. Član 277. st. 1. i 2. Zakona o obligacionim odnosima

SIZ za stambeno – komunalnu djelatnost opštine ne obavlja privrednu djelatnost, pa je u slučaju docnje dužan platiti zateznu kamatu po stopi od 7,5% godišnje.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Pž. 232/84 od 12.9.1984. godine)

31. Član 277. stav 2. Zakona o obligacionim odnosima

Odluka SIV-a o visini stope zatezne kamate

Stranke iz ugovora u privredi ne mogu ugovarati ni višu ni nižu zateznu kamatu od propisane.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 247/84 od 25.10.1984. godine)

32. Član 7. Zakona o obezbjeđenju plaćanja između korisnika društvenih sredstava

Ako stranke prilikom davanja mjenice kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja nisu izričito ugovorile

da se rok dospjeća tražbine iz osnovnog posla izjednačava sa rokom dospjeća mjenice za naplatu, dužnik je u obavezi da plati zatezne kamate od petnaestog dana po nastanku dužničko povjerilančkog odnosa pa do dana dospjeća mjenice za naplatu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 136/84 od 25.6.1984. godine)

33. Član 111. st. 1. Zakona o zdravstvenoj zaštiti

Nakon stupanja na snagu Zakona o zdravstvenoj zaštiti (Sl. Isit SR BiH br. 17/80), opština snosi troškove zdravstvene zaštite samo za lica sa prebivalištem na njenom području kojima nije obezbijedena zdravstvena zaštita u skladu sa zakonom, ako od tih lica zdravstvena organizacija nije mogla da naplati svoje potraživanje.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 268/84 od 25.10.1984. godine)

PRAVO OSIGURANJA

34. Član 922. st. 1. Zakona o obligacionim odnosima

Ugovor o osiguranju imovine počinje proizvoditi pravne učinke u 24. časa onoga dana koji je u polisi označen kao dan početka trajanja osiguranja, pa i kada je u polisi navedeno da osiguranje počinje teći toga dana u 00 časova.

IZ obrazloženja:

Prema odredbi čl. 922. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima ako drugačije nije ugovoreno, ugovor o osiguranju proizvodi pravno dejstvo počev od 24 časa dana koji je u polisi označen kao dan početka trajanja osiguranja, pa se do svršetka poslednjeg dana roka za koje je osiguranje ugovoreno (isto je regulisano i Uslovima tuženoga). Prvostepeni sud je iz okolnosti da je u polisi osiguranja navedeno da osiguranje počinje teći od 2.6.1982.godine u 00 časova i 00 minuta zaključio da su se stranke sporazumjele da tada počinje obaveza tuženoga da isplati naknadu. Međutim, opravdano je drugostepeni sud a u skladu sa navedenom zakonskom odredbom i Uslovima tuženoga, ocijenio da je navedenim danom i časom označen samo početak trajanja osiguranja koji nije identičan sa početkom pravnog dejstva ugovora o osiguranju u smislu nastanka obaveze na isplatu naknade. Naime, navođenje početka trajanja osiguranja je od značaja radi izračunavanja roka osiguranja, a od ovog dana se računa i vrijeme kada nastaje obaveza osiguravača, odnosno početak pravnog dejstva ugovora o osiguranju. Pravno dejstvo ugovora nataje u 24 časa dana koji je u polisi označen kao dan početka trajanja osiguranja, a samo u slučaju kada se stranke o tome posebno sporazumiju, pravno dejstvo ugovora o osiguranju počinje da teče odmah od trenutka zaključenja ugovora. Kako takvog sporazuma nema (u polisi rubrika “posbno ugovaranje” je prazna a osigurani slučaj se desio prije nego štoje počelo pravno dejstvo ugovora u smislu navedene zakonske odredbe, drugostepeni sud je pravilno primijenio materijalno pravo kada je tužiteljjev zahtjev odbio kao neosnovan.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 489/84 od 19.10.1984. godine)

35. Član 948. Zakona o obligacionim odnosima

Ako je premija po ugovoru o kolektivnom osiguranju radnika od nesretnog slučaja plaćena iz sredstva za zajedničku potrošnju, pretpostvlja se da nije ugovoreno osiguranje od odgovornosti, pa se iznos naknade primljene po ovom osnovu ne odbija od ukupne naknade pretrpljene neimovinske štete za koju je odgovoran ugovarač osiguranja.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 419/84 od 27.9.1984. godine)

36. Član 941.st. 1. Zakona o obligacionim odnosima

Ako ugovor o dobrovoljnom osiguranju od odgovornosti sadrži klauzulu da “u štetama od odgovornosti osigruanik učestvuje sa 10%, a najmanje sa 500 dinara”, osiguravač je duža da naknadi oštećenom samo 90% stvarno nastale štete.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 229/84 od 24.5.1984. godine)

MJENIČNO PRAVO

37. Član 16. Zakona o obezbjeđenju plaćanja između korisnika društvenih sredstava.

Indosant je na vrijeme ispunio svoju obavezu iz osnovnog posla indosiranjem mjenice, samo ako indosirana mjenica dospjeva za naplatu u roku od 15 dana od nastanka užničko – povjerilačkog odnosa između indosanta i indosatara.

Ako indosirana mjenica kasnije dospjeva, indosant je dužan platiti indosataru zatezne kamate od petnaestog dana po nastanku dužničko – povjerilačkog odnosa pa do dana dospjeća mjenice z anaplatsu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 196/84 od 26.9.1984. godine)

38. Član 47. Zakona o mjenici

Član 1002. Zakona o obligacionim odnosima

Mjениčni jemac . avalista, u slučaju docnje u isplati mjениčne svote, može biti obavezan na plaćanje zatezних kamata samo po stopi od 6% godišnje, pa i kada je mjenica izdata radi obezbjeđenja plaćanja novčane obaveze iz ugovora o privredi.

Iz obrazloženja:

Prvostepeni sud nije na pouzdan način utvrdio da li je drugotužena samo mjениčni jemac (avalista) ili je jemac za obavezu prvotuženog iz osnovnog posla (ugovor o izradi tehničke dokumentacije), a od ovog utvrđenja zavisi i odluka o obavezi plaćanja kamata po stopi određenoj Odlukom SIV-a o visini stope zatezne kamate koja se primjenjuje na novčane obaveze proizašle iz ugovora u privredi.

IZ teksta mjenice na kojoj je drugotužena označena kao avalista, data tužiocu kao sredstvo obezbjeđenja plaćanja od strane prvotuženog, u smislu odredaba Zakona o obezbjeđenju plaćanja između korisnika društvenih sredstava, proizilazi da je drugotužena jemčila samo za mjениčnu svotu, koja odgovara iznosu duga iz osnovnog posla, a mjениčno jemstvo nije isto što i građansko – pravno jemstvo, regulisano odredbama člana 997. do 1019. Zakona o obligacionim odnosima.

Drugotužena bi se mogla smatrati jemcem za cjelokupnu obavezu prvotuženog iz osnovnog posla, pa prema tome i za sporedne tražbine kao što su zatezne kamate i slično (član 1002. stav 4. Zakona o obligacionim odnosima) samo ako se ugovorom o jemstvu zaključenim sa tužiocem u smislu člana 997. Zakona o obligacionim odnosima obavezala da će ispuniti pravoaljanu i dospjelu obavezu dužnika, ako to ovaj ne učini, a takav ugovor bi, u smislu člana 998. ZOO, morao biti zaključen u pismenom obliku. Prvostepeni sud nije utvrđivao da li postoji ovakav ugovor već je samo uvidom u mjenicu zaključio da je drugotužena u položaju jemca za cjelokupnu obavezu prvotuženog.

Kako mjениčni dužnici koji se nalaze u odluci u pogledu mjениčnih obaveza duguju mjениčnom povjeriocu kamate po stopi od 6% u smislu člana 47. Zakona o mjenici, to je pobijana presuda

ukinuta da bi prvostepeni sud u ponovnom postupku utvrdio da li je drugotužena postala i jmac u građansko – pravnom smislu za obavezu prvotuženog iz osnovnog posla.

U ponovnom postupku potrebno je utvrditi da li postoji ugovor između tužioca i drugotužene o jemstvu za obaveze prvotuženog, pa zavisno od ovih utvrđenja donijeti novu odluku.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 187/84 od 26.9.1984.,. godine)

39. Član 85. Zakona o mjenici

Član 16. Zakona o obezbjeđenju plaćanja između korisnika društvenih sredstava

Imalac mjenice – indosatar, koji je propustio da zatraži amortizaciju izgubljene mjenice, odnosno da preduzme mjere za naplatu mjenice (podnošenje mjenice na isplatu i protest zbog neisplate), ne može zahtijevati od trasanta - izdavaoca mjenice s kojim nije u neprekidnom dužničko – povjerilačkom odnosu bilo kakvu naknadu, pa ni po pravilima o sticanju bez osnova.

IZ obrazloženja:

Tokom prvostepenog postupka utvrđeno je da je tuženi dao svom povjeriocu iz osnovnog posla mjenicu na iznos od 3,349.497,50 dinara, sa rokom plaćanja do 21. jula 1983. godine, a povjerilac je indosirao ovu mjenicu tužioca prije roka dospjeća, radi izmirenja svoje obaveze, postupajući u smislu člana 16. Zakona o obezbjeđenju plaćanja između korisnika društvenih sredstava. Tužilac je pokušao da ovu mjenicu indosira svom povjeriocu, ali se ona na pošti izgubila. Utvrđeno je i da tužilac nije tražio amortizaciju mjenice, niti je mjenica protestirana nakon isteka roka dospjeća.

U takvoj situaciji tužilac nije bio ovlašten da bilo šta zahtijeva od tuženog, s kojim nije u neposrednom dužničko – povjerilačkom odnosu.

Tužilac je mogao zahtijevati isplatu mjenične svote od tuženog kao trasanta ali tek nakon podnošenja mjenice na isplatu i protesta zbog neisplate, no kada je propustio da preduzme ove radnje za naplatu mjenice, ne može od tuženog kao mjeničnog dužnika bilo šta potraživati. Pošto tuženi nije u obavezi prema tužiocu iz osnovnog posla, tužilac ne bi od njega mogao zahtijevati ni naknadu po osnovu neopravdanog bogaćenja u smislu člana 85. Zakona o mjenici (ovu naknadu je mogao zahtijevati samo od indosanta, jer je on u neposrednom dužničko – povjerilačkom odnosu sa tužiocem i neosnovano bi se obogatio na njegov račun ako tužilac ne bi mogao realizovati mjenicu).

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 57/84 od 21.8.1984. godine)

STAMBENO PRAVO

40. Član 2. stav 1. i 3. Zakona o stambenim odnosima

Član 104. Zakona o obligacionim odnosima

Nakon raskida ugovora o doživotnom izdržavanju i istovremenog oglašavanja ništavim njegovog dijela o prenosu stanarskog prava na davaoca izdržavanja, primalac izdržavanja može tražiti iseljenje davaoca izdržavanja iz stana u koji je uselio na osnovu toga ugovora.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Rev. 496/84 od 19.11.1984. godine)

41. Članovi 19. st. 2. i 32. Zakona o stambenim odnosima

Kada su bračni drugovi sunosioci stanarskog prava, apsolutno je ništav ugovor o zamjeni stana koji zaključni samo jedan od bračnih drugova, bez saglasnosti drugog, pa i kada je takav ugovor zaključio bračni rug koji je označen kao nominalni nosilac tog prava.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 478/84 od 11.10.1984. godine)

42. Član 22. Zakona o stambenim odnosima

Poslije smrti nosioca stanarskog prava, samo članovima njegovog porodičnog domaćinstva pripada pravo da nastave sa korištenjem stana u kome su sa njim stanovali neposredno prije njegove smrti.

To pravo ne pripada licima koja su, prije smrti nosioca stanarskog prava, prestali biti članovi njegovog porodičnog domaćinstva, a ostala su u istom stanu.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Uvl. 33/84 od 23.11.1984. godine).

43. Član 44. stav 1. tačka 3. i član 45. stav 1. Zakona o stambenim odnosima

Ako je nosilac stanarskog prava, nakon opomene, platio samo stanarinu za koju nije nastupila zastara potraživanja, ne može mu se dati otkaz ugovora o korištenju stana.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 436/84 od 11.10.1984. godine)

44. Član 47. Zakona o stambenim odnosima

Otkaz ugovora o korištenju stana zbog nekorišćenja dužeg od 6 mjeseci ne može se dati nosiocu stanarskog prava koji zbog nemogućnosti zaposlenja u svom mjestu stanovanja, radi u drugom mjestu, gdje nije obezbijedio stanarsko pravo, a gotovo svakog vikenda boravi u stanu sa djecom, koju u međuvremenu smješta kod svojih roditelja.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 368/84 od 23.8.1984. godine)

45. Član 47. Zakona o stambenim odnosima

Zbog nekorištenja stana stanarsko pravo ne prestaje po sili zakona, nego iz toga razloga, pod određenim uslovima, može prestati na osnovu otkaza ugovora o korištenju stana.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj rev. 496/84 od 19.11.1984. godine)

46. Član 49. Zakona o stambenim odnosima

Ako je nakon prelaska nosioca stanarskog prava kome je stan dodijeljen kao članu radne zajednice, na rad u drugu organizaciju udruženog rada, izvršen na tu organizaciju, uz saglasnost odnosno na zahtjev nosioca stanarskog prava, prenos prava raspolaganja stanom, nova organizacija je aktivno legitimisana za davanje otkaza ugovora o korištenju stana zbog prestanka radnog odnosa.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 30/84 od 4.10.1984. godine)

N A S L J E D N O P R A V O**47. Član 67. Zakona o nasljeđivanju**

Sama za sebe bolest i nepokretnost testatora ne predstavlja izvanredne prilike zbog kojih bi bio valjan usmeni testament pred svjedocima, ukoliko se ne bi utvrdilo da testator, obzirom i na porodične i druge relevantne okolnosti pod kojima je živio tokom bolesti, nije bio u mogućnosti da sve do svoje smrti sačini redovni oblik testamenta pozivanjem sudije mjesno nadležnog suda u svoj stan, odnosno boravište.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 349/84 od 23.8.1984. godine)

48. Član 123. Zakona o nasljeđivanju

Raskid ugovora o doživotnom izdržavanju u cjelini zbog neispunjenja ugovornih obaveza, može zahtijevati i bračni drug primaoca izdržavanja, u čiju korist je davanje izdržavanja bilo ugovoreno

ako je primalac izdržavanja umro.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 378/84 od 6.9.1984. godine)

49. Član 125. Zakona o nasljeđivanju

Ako je supruga davaoca izdržavanja, nakon njegove smrti, pristala da preuzme obaveze iz ugovora o doživotnom izdržavanju, primalac izdržavanja ne može tražiti raskid ugovora.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 255/84 od 7.6.1984.g.)

50. Član 23. i 229. Zakona o nasljeđivanju

Nema zapreke da se vodi parnica po tužbi bračnog druga ostavioca radi povećanja nasljednog dijela, i kada nedostaje rješenje ostavinskog suda o upućivanju na parnicu, ako se iz izjave tuženih vidi da su sporne činjenice od kojih ovo pravo zavisi.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 530/84 od 19.11.1984. godine)

P O R O D I Č N O P R A V O

51. Član 243. Porodičnog zakona

Supruga nema pravo na izdržavanje, ako je bračna zajednica trajanja samo godinu dana, u braku nije bilo djece, a supruga bila nezaposlena i prije sklapanja braka.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 490/84 od 19.10.1984. godine)

52. Član 258. Porodičnog zakona

Djeda kome je dijete povjereno na odgoj i zaštitu, može zahtijevati od roditelja djeteta punu naknadu troškova izdržavanja djeteta.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 228/84 od 17.5.1984. godine)

53. Član 258. Porodičnog zakona

Lice koje je imalo troškove radi izdržavanja može zahtijevati naknadu tih troškova od lica pozvanog na plaćanje zakonskog izdržavanja samo u onom obimu koji odgovara obavezi tog lica prema odredbama porodičnog zakona.

Kada je obim obaveza lica pozvanog na plaćanje izdržavanja bio utvrđen ranijom pravosnažno presudom kojom je izvržavanom bio dosuđen određeni iznos doprinosa za izdržavanje, licu koje je faktički snosilo troškove izdržavanja ne pripada pravo da zahtijeva naknadu tih troškova preko pravosnažno dosuđenog iznosa i kada su bili ispunjeni materijalni uslovi iz člana 257. st. 1. Porodičnog zakona za izmjenu prvosnažne presude, ali nije bio istaknut i zahtjev za povišenje ranije dosuđenog iznosa doprinosa za izdržavanje.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 35/84 od 22.11.1984. godine)

54. Član 267. st. 2. Porodičnog zakona

Kada je jedan od bračnih drugova, učesnik NOR-a, kupio automobil uz popust u cijeni, njegov udio u sticanju automobila će se povećati srazmjerno visini popusta.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 521/84 od 15.11.1984. godine)

NADLEŽNOST

55. Član 16. Zakona o parničnom postupku
Članovi 30. st. 5. i 35. Zakona o eksproprijaciji

O obezbjeđenju odgovarajućeg stana u smislu člana 30. stav 5. i člana 35. Zakona o eksproprijaciji ,odlučuje organ uprave koji provodi postupak eksproprijacije.

U tom postupku organ uprave je isključivo nadležan i da utvrdi da li postoji stanarsko pravo i pravo na obezbjeđenju odgovarajućeg stana.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gvl. 12/84 od 21.6.1984. godine)

56. Član 1. Zakona o parničnom postupku
Član 36. st. 1. tačka 1.c Zakona o redovnim sudovima

Redovni sudovi su nadležni da sude po tužbi kojom član opštinske organizacije SUBNOR-a pobija odluku te organizacije o dodjeli stana na korištenje drugom članu iste organizacije.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj R. 176/84 od 23.8.1984. godine)

57. Član 578. Zakona o udruženom radu

Za rješavanje o sporu koji nastane u sprovođenju samoupravnog sporazuma o izdvajanju, udruživanju i usmjeravanju sredstava za stambene potrebe na području opštine, nadležni su sudovi udruženog rada, ako samoupravnim sporazumom nije predviđena arbitraža ili drugi način rješavanja spora.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Pž. 258/84 od 25.10.1984. godine)

PARNIČNI POSTUPAK

58. Član 12. Zakona o parničnom postupku

Parnični sud nije vezan za odluku opštinskog suda za prekršaje kojom je vozač motornog vozila oglašen krivim za saobraćajni prekršaj.

(Presuda Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 457/84 od 4.10.1984. godine)

59. Član 230. st. 1. i 3. Zakona o parničnom postupku

Tužba za utvrđivanje očinstva nije nedopuštena i kada je tuženi upisan u matičnu knjigu rođenih kao otac tužioca, ako tuženi osporava istinitost upisa.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Gž. 45/84 od 12.3.1984. godine)

60. Član 333. stav 2. Zakona o parničnom postupku

Postoji identitet činjeničnog osnova tužbe i tužbenog zahtjeva, kada je u ranojoj parnici tužiteljica zahtijevala predaju zemljišta u posjed, zasnivajući taj zahtjev i na činjenicama iz kojih bi trebalo zaključiti da je stekla pravo svojine održajem, a u kasnijoj parnici protiv istog tuženog zahtjeva utvrđuje prava svojine na istom zemljištu, pozivajući se na održaj kao osnov sticanja.

Iz obrazloženja:

Okolnost da se u ranijoj parnici tužbeni zahtjev odnosio na predaju u posjed spornih nekretnina, a u ovoj ne priznanje prava vlasništva po osnovu dospelosti na istim nekretninama, na koju revizija ukazuje, ne može imati značaja, jer se u ranijoj parnici raspravljalo o sada postavljenom zahtjevu kao u odlučnom pravnom pitanju (implicite sadržanom i u ranijem zahtjevu), pa se u takvoj situaciji ima smatrati da je tužbeni zahtjev identičan i da se prema tome radi o pravosnažno presuđenoj stvari, kako pravilno nalaze nižestepeni sudovi (i raniji i sadašnji zahtjev zasnivaju se na istovjetnim činjenicama iz kojih treba da proizađe pravni zaključak da je M.B. bio vlasnik spornih nekretnina koje je prodao ocu tužiteljice, a iznošenje novih dokaza u tom pravcu moglo je biti samo razlog za ponavljanje parničnog postupka u ranije dovršenoj parnici).

Pri tome valja naglasiti da za istovjetnosti tužbene osnove nije mjerodavna pravna kvalifikacija činjenica na kojima se zahtjev zasniva, nego njihova faktička istovjetnost, pa je stoga bez značaja postojanje razlike u pravnoj kvalifikaciji činjeničnog osnova od strane tužiteljice u ranijoj i sadašnjoj parnici, tim prije što sud nije vezan za pravni osnov naveden u tužbi.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 519/84 od 22.11.1984. godine)

61. Član 382. st. 2. Zakona o parničnom postupku

Član 258. Porodičnog zakona

U parnici po tužbi za naknadu datog izdržavanja, zasnovanoj na osnovu iz člana 258. Porodičnog zakona SR BiH, dopuštenost revizije se cijeni po vrijednosti prometa spora pobijanog dijela pravosnažne presude.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 382/84 od 6.9.1984. godine)

62. Član 40. st. 2. i čl. 382. st. 3. Zakona o parničnom postupku

Kada se tužbeni zahtjev ne odnosi na novčani iznos, za utvrđivanje vrijednosti spora mjerodavna je vrijednost koju je tužila naznačio u tužbi, pa tužilac nije ovlašten da naknadnim izjavama tokom postupka mijenja označenu vrijednost.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 191/84 od 17.5.1984. godine)

63. Član 382. st. 3. i st. 4. tač. 1. Zakona o parničnom postupku

Revizija nije dozvoljena u imovinsko pravnom sporu iz ugovora o doživotnom izdržavanju, ako vrijednost predmeta spora koju je tužilac naznačio u tužbi ne prelazi iznos od 50.000 dinara, ukoliko se ne radi o sporu radi ispunjavanja obaveze izdržavanja utvrđene tim ugovorom.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Rev. 488/84 od 11.10.1984. godine)

IZVRŠNI POSTUPAK

64. Član 8. st. 2. i 48. Zakona o izvršnom postupku

Dužnik mora podnijeti prigovor protiv rješenja o izvršenju u zakonom određenom roku i kada na otpravku rješenja koje je primio, nije data uputa o podnošenju ovog prvnog sredstva.

Iz obrazloženja:

Okolnost što rješenje o izvršenju od 10. decembra 1979. godine ne sadrži pouku o pravnom lijeku ne može dovesti do zaključka da dužnik može podnijeti prigovor u bilo kom momentu, sve do završetka izvršnog postupka. Kada sudska odluka ne sadrži pouku o pravnom lijeku, čije je podnošenje ograničeno izričitom zakonskom odredbom, dužnost je stranke da se o svom pravu informiše, a ako ovako ne postupi sama snosi posljedice ovog propusta. Drugačiji stav bi doveo do izrazite pravne nesigurnosti, a nepominje se i da procesni zakoni ne propisuju bilo kakvu posljedicu ako sudska odluka nema puta o pravnom sredstvu.

UPRAVNO RAČUNSKI SPOR

65. Član 398. st. 2. tač. 8. Ustava SRBiH

Služba društvenog knjigovodstva dužna je pokrenuti postupak ocjene zakonitosti pred nadležnim ustavnim sudom, odredbama samoupravnog opšteg akta organizacije udruženog rada, za koje smatra da su u suprotnosti sa zakonom.

(Presuda vrhovnog suda BiH, broj Pž. 266/84 od 22.11.1984. godine)

UPRAVNI SPOR

66. Član 2. i 12. Zakona o upravnim sporovima

Pravo pokretanja upravnog spora protiv odluke Skupštine opštine o uzimanju građevinskog zemljišta iz posjeda ranijeg vlasnika, ima i posjednik toga zemljišta koji je na njemu započeo izgradnju objekta, pa i kada nije učestvovao kao stranka u upravnom postupku.

(Rješenje Vrhovnog suda BiH, broj Uvl. 40/84 od 23.11.1984. godine)

REGISTAR PROPISA ZA GRAĐANSKO PRAVO

- Ustav SR Bosne i Hercegovine ("Službeni list SRBiH", broj 4/74)
- Zakon o udruženom radu ("Službeni list SFRJ" broj 53/76)
- Zakon o autorskom pravu ("Službeni list SFRJ" broj 19/78)
- Zakon o mjenici ("Službeni list FNRJ" broj 104/46, "Službeni list SFRJ" broj 16/65 i 54/70)
- Zakon o osnovnim – svojinsko pravnim odnosima ("Službeni list SFRJ" br. 6/80)
- Zakon o obligacionim odnosima ("Službeni list SFRJ" broj 29/78)
- Zakon o obezbjeđenju plaćanja između korisnika društvenih sredstava ("Službeni list SFRJ" broj 60/75 do 70/84)
- Zakon o deviznom poslovanju i kreditnim odnosima sa inostranstvom ("Službeni list SFRJ", broj 17/84 i 71/84)
- Zakon o osnovama poslovanja organizacije udruženog rada u oblasti prometa robe i usluga u prometu robe i usluga u prometu robe i o sistemu mjera kojima se sprečava narušavanje jedinstva jugoslovenskog tržišta u toj oblasti ("Službeni list SFRJ", broj 43/76, 23/79, 54/81, 20/84)
- Zakon o ugovorima o prevozu u drumskom saobraćaju ("Službeni list SFRJ", broj 2/74)
- Zakon o osnovama sistema osiguranja imovine i lica ("Službeni list SFRJ", broj 24/76)
- Zakon o zastarjelosti potraživanja ("Službeni list FNRJ", br. 40/53 i 57/54)
- Zakon o parničnom postupku ("Službeni list SFRJ", br. 4/77, 36/80, 69/82 i 58/84)
- Zakon o izvršnom postupku ("Službeni list SFRJ", br. 20/78 i 6/82)
- Zakon o upravnom sporu ("Službeni list SFRJ", br. 4/77)
- Zakon o opštem upravnom postupku ("Službeni list SFRJ", broj 32/78)
- Odluka o visini stope zatezne kamate ("Službeni list SFRJ", broj 19/82, 40/83 i 53/84)
- Konvencija između SFRJ i SR Njemčke o socijalnom obezbjeđenju ("Službeni list SFRJ", broj 9/69)

- Samoupravni sporazum o uslovu i načinu korišćenja zdravstvene zaštite van područja SIZ zdravstvenog osiguranja i zdravstva kojoj osiguranik pripada ("Službeni list SFRJ", br. 60/78)
- Samoupravni sporazum o načinu i postupku korišćenja zdravstvene zaštite van područja SIZ zdravstvenog osiguranja i zdravstva kojoj osiguranik pripada ("Službeni list SFRJ", broj 43/84)
- Zakon o građevinskom zemljištu u društvenoj svojini ("Službeni list SRBiH", broj 13/74)
- Zakon o prostornom uređenju ("Službeni list SRBiH", br. 13/74 i 21/81)
- Zakon o eksproprijaciji ("Službeni list SRBiH", broj 19/77)
- Zakon o prometu nepokretnosti ("Službeni list SRBiH", broj 38/78)
- Zakon o zakupu poslovnih zgrada i prostorija ("Službeni list SRBiH" broj 33/77)
- Zakon o slatkovodnom ribarstvu ("Službeni list SRBiH" br. 38/68 – raniji "Službeni list SRBiH", br. 35/79 – sadašnji)
- Zakon o stambenim odnosima ("Službeni list SRBiH", broj 14/84 – prečišćeni tekst)
- Zakon o nasljeđivanju ("Službeni list SRBiH", broj 21/80)
- Porodični zakon ("Službeni list SRBiH", broj 21/79)
- Zakon o redovnim sudovima ("Službeni list SR BiH", br. 14/80 i 10/83).